[2018] 14 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 68

ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਡਾ. ਸੀ ਸੰਘੀਨਾ

(2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1322)

ਅਕਤੂਬਰ 30, 2018

[ਆਰ. ਬਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 20(2) - ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾ 13(2), 1988 ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 409, ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਚੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ - ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਕ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਨੂੰ "ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਚੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, 1988 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। - ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ - ਧਾਰਾ 20(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਇੱਕੋ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 300(1), ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਚੁਕਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੀ ਸੰਘੀਨਾ

"ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ 30.01.2014 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਐਸ.13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐਸ.13(2) - ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860– ਐਸ.409– ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973– ਐਸ.300(1)।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 - ਧਾਰਾ 19(3) ਅਤੇ (4) ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

1.1 ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਟੇ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅਣਹੋਂਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਡੀਪੀ ਅਤੇ ਏਆਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 9, 10 ਅਤੇ 14][73-ਸੀ-ਜੀ; 76-ਈ]

1.2 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਜ਼ਾ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 300 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - (i) ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; (ii) ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 300 (1) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ। ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਪੀਸੀ ਐਕਟ, ਆਈਜ਼ੋਲ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਨੂੰ 30.01.2014 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14-17 ਅਤੇ 18][76-ਡੀ, ਐਫ-ਐਚ; 77-ਏ-ਡੀ, ਐਫ]

ਗੋਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਥਾਮਸ (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 130: [2005] 3 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 712 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਨੰਜੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2015) 14 ਐਸਸੀਸੀ 186: [2015] 8 ਐਸਸੀਆਰ 685 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੀ ਸੰਘੀਨਾ

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ
[2005] 3 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 712 ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2015] 8 ਐਸਸੀਆਰ 685 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1322।
2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਆਈਜ਼ੌਲ ਬੈਂਚ ਦੇ 13.08.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।
ਡੀ. ਮਹੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਏ. ਕੇ. ਰੋਕੂਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਚਿੱਤਰਾ ਐਚ., ਬੀ. ਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ, ਟੀ. ਵੀ. ਭਾਸਕਰ ਰੈਡੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਮਨੂ ਮ੍ਰਿਦੁਲ, ਸ਼ਲਾਜ ਮ੍ਰਿਦੁਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਏ, ਜਿਤਿਨ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। **1.** ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 13.08.2015 ਨੂੰ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2014 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ 17.02.2009 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਆਈਜ਼ੌਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ/ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਏਸੀਬੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 21.08.2009 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਏਸੀਬੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏਸੀਬੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 3 ਆਫ 2009, ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 (ਪੀਸੀ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 409 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. 2013 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰਬਰ 6 ਧਾਰਾ 409 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਸਕੱਤਰ, ਪਰਸੋਨਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਵਿਭਾਗ (ਡੀਪੀ ਅਤੇ ਏਆਰ) ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ 12.09.2013 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 12.09.2013 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 409 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ 2009 ਦੇ ਏਸੀਬੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ 20.12.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ 08.04.2013 ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। 20.12.2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਏਸੀਬੀ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਨੇ 30.01.2014 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ/ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੀਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 26.08.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 2014 ਦੇ ਐੱਸਆਰ (ਪੀਸੀਏ) ਨੰਬਰ 8 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ/ਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ "ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 26.08.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. 26.08.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 12.09.2013 ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 6 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 12.09.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

9. ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਏਸੀਬੀ ਪੀ.ਐੱਸ.ਸੀ./No.3/2009 ਵਿੱਚ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਸਕੱਤਰ (ਡੀਪੀ & ਏਆਰ) ਦੁਆਰਾ 08.04.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਸਕੱਤਰ (ਡੀਪੀ & ਏਆਰ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ 08.04.2013 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 20.12.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ 30.01.2014 ਨੂੰ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਸੀ)(ਡੀ)(ਈ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਾਜ਼ਾ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰਬਰ 3/2014 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਟੇ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਡੀਪੀ ਅਤੇ ਏਆਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 12.09.2013 ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ,

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

11. ਗੋਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਥਾਮਸ (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 130 ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਪਿਛਾਖੜੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 29.03.1995 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਇੰਨੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ।

12. ਬਾਬੂ ਥਾਮਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੰਜੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2015) 14 ਐਸਸੀਸੀ 186 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੰਜੱਪਾ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ (22) ਵਿੱਚ, ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

22. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (c) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਅਵੈਧ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

13. ਨੰਜੱਪਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ (23) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ:

"23. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 465 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢੀ ਹੈ।

.....

23.2. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਉਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਟੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਟੇ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਾੜੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

23.3. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23.4. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ 19(3) ਅਤੇ (4) ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ।

23.5. ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਤਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀ, ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਸਨ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੇਗੀ। ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁਕਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਾਜ਼ਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

15. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸੀ ਸੰਘੀਨਾ

ਧਾਰਾ 300 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - (i) ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; (ii) ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ "ਦੋਹਰੇ ਖ਼ਤਰੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਧਾਰਾ 300 (1) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 12.09.2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ/ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਧ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੈਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੈਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਚੁਕਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ "ਦੋਹਰਾ ਖ਼ਤਰਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 08.07.2013 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 13.08.2015 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ, ਪੀਸੀ ਐਕਟ, ਆਈਜ਼ੋਲ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 30.01.2014 ਨੂੰ ਏਸੀਬੀ ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ.ਨੰ.3/2009 ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ